

Gevat en met kritische blik, maar niet gespeend van een gezonde portie relativerende humor overschouwt Ludo Van den Eynden de manier waarop vandaag journalistiek wordt bedreven. Zelf deed hij zijn eerste stappen in de mediawereld tijdens de broeierige jaren 1960. Hoewel hij nu met pensioen is, staat deze éminence grise (letterlijk en figuurlijk) de jonge ploeg bij van het christelijke opinieblad *Tertio*.

Ilse Van Halst

‘De belangstelling voor het geloof stuwt me voort’

ENMAAL zijn priestervorming en opleiding filosofie achter de rug, gaf Ludo Van den Eynden Latijn, godsdienst en geschiedenis. Tot hij de vrouw van zijn leven ontmoette... „Gelukkig kon ik aan de slag bij *De Standaard*. Van eind 1968 tot 1999 was ik er eindredacteur, chef eindredactie, vrijgestelde voor de opleiding van jonge journalisten en bewaker van de taal en de journalistieke normen.”

– *Toch liet het geloof u niet los.*
Hoewel ik me niet echt rechtvaardig behandeld voel, koester ik geen wrok tegenover de Kerk. De belangstelling voor het geloof heeft me m'n hele leven voortgestuwd. Wat gebeurt er met die Kerk? Wat gebeurt er met het geloof tussen de mensen? Bovendien was ik nooit geweest wie ik vandaag ben, zonder de intellectuele ontwikkeling aan het seminarie.

Daarom wil ik me nu, na mijn actieve loopbaan, nog ten dienste stellen. Het is een vorm van dankbaarheid en rechtvaardigheid. Na je pensioen van het leven genieten is niet verkeerd, maar daartoe mag je oude dag zich niet beperken. De zorg voor andere generaties is belangrijk. Soms vraag ik me af of we nu niet teveel van onze welvaart opvreten en of de generatie na ons onze weelde niet zal moeten betalen.

– *Vanwaar uw liefde voor de journalistiek?*

De perswereld volgt de politieke, sociale en kerkelijke veranderingen en neemt een engagement op tegenover de gemeenschap. Dat boeit me. Een journalist is een vertaler. Hij brengt een ingewikkelde boodschap op een eenvoudige en heldere manier. Eerst de feiten, vervolgens de duiding, tot slot de commentaar.

Door de snelheid evenwel waarmee alles vandaag moet gebeuren, zowel op radio en televisie als in de kranten, worden de berichten almaar beknopter, onvollieger en minder zakelijk. Ze worden ook meteen overgoten met een sausje duiding en opgesmukt met hier en daar een toefje commentaar. Het wordt een mix, waardoor

de lezer op het verkeerde been wordt geplaatst. Om nog maar te zwijgen van de groeiende aandacht voor het emotionele. Waarmee is men in godsnaam bezig?

– *Een verklaring voor deze ontwikkeling?*

De lees- en kijkcijfers en het winstbejag vormen een almaar belangrijker drijfveer. Daarnaast kan de geschreven pers vandaag moeilijk overleven tenzij ze een bondgenootschap smeedt met de digitale media. Vraag is echter waar de meeste publiciteit naartoe gaat. Men moet lezers lokken, maar ook adverteerders... Maar er is meer.

Vroeger stonden de persorganen ook in voor de opvoeding van de mensen. Ze wilden een maatschappelijke taak vervullen. Vandaag is die taak weggevalen. Iedereen is autonoom en moet voor zichzelf uitmaken wat hij doet. De media spuien allerlei opinies waaruit je naar eigen goeddunken kunt kiezen. Natuurlijk zijn journalisten geen maatschappelijke werkers noch therapeuten, maar ze moeten de dingen zeggen zoals ze zijn, zonder ze te verbloemen noch er sensatie van te ma-

ken. Maar dat kan vandaag bijna niet meer. Het onderscheid tussen kwaliteitskranten en pulpbladen wordt almaar kleiner. De eerste krijgen de vlooiën van de laatste. Kwaliteitskranten moeten zich dringend bezinnen hoe ze zich opstellen.

– *De relatie tussen Kerk en media loopt soms stroef. Waaraan is dat te wijten?*

De kennis van het geloof en de Kerk in een gemiddelde krant is gering, de belangstelling voor de materie veeleer bescheiden. Toch kunnen de communicatiekanalen van de Kerk ook beter werk afleveren. Zo heb ik mijn bedenkingen bij de zogeheten professionele communicatie van het Vaticaan. Waar is de vrijmoedigheid van spreken en doen in de Kerk? Ik spreek geen rebellie, maar er moet toch een open ruimte zijn waar je van gedachten kunt wisselen over heikele onderwerpen? De vrijmoedigheid in doen en denken zou een christelijk ideaal moeten zijn, maar wordt in onze Kerk onder de mat geveegd. Terzelfder tijd moet er ook een zekere terughoudendheid zijn. Beide kunnen elkaar in evenwicht houden.

In de media leeft, net als in de samenleving, het vooroordeel dat religie automatisch en vanzelfsprekend noodlottig is. Een journalist moet echter afstand kunnen nemen, ook van de mentaliteit in de samenleving. Vandaag laat hij zich al te vaak meedrijven op de negatieve wind, zodat de informatie die hij verspreidt ook negatief wordt gekleurd. Een journalist moet ook aan zelfkritiek doen, in dezelfde mate als hij beroepsmatig kritiek uitoefent.

Dit is trouwens het probleem van onze samenleving. In het bedrijfsleven heeft men de mond vol van permanente vorming, maar waar hoor je dat mensen zich permanent moeten vormen als mens, als man en vrouw? Dat ze hun eigen gedrag kritisch moeten bevragen? Om een mooie mens te worden, moet je je een aantal houdingen eigen maken. Dat veronderstelt dat je een perspectief hebt. Vroeger wa-

Journalisten moeten de dingen zeggen zoals ze zijn, zonder ze te verbloemen of er sensatie van te maken. Maar dat kan vandaag bijna niet meer

ren dat de klassieke deugden. Maar wie kent die vandaag nog?

– *Voor welke uitdagingen staat de Kerk volgens u vandaag?*

Ik zou graag zien dat de Kerk intellectueel bekwaam is én de geloofsinspiratie heeft om de oude dogmatische formuleringen, die met grote eerbied moeten behandeld blijven, opnieuw te verwoorden in onze hedendaagse cultuur.

Wil het geloof gezond zijn, moet het bovendien een dosis redelijkheid bevatten. Natuurlijk overstijgt het geloof de rationaliteit, maar het is er ook niet mee in tegen-

spraak. Die redelijkheid moet behouden en verder uitgebouwd worden, ook in de dogmatische structuur en het bestuurlijke apparaat van de Kerk.

Ik ben ervan overtuigd dat de evangelische boodschap authentiek is en geloofwaardig. Ze bevat een haakse kritiek op onze samenleving. Het verschil tussen de boodschap en het instituut is evenwel vaak zo groot, dat de boodschap ondergesneeuwd raakt. Het instituut moet ook de goede dingen in onze samenleving weten te waarderen, zoals de gelijkwaardigheid van man en vrouw – een waarde die overigens een kind is van onze Kerk. Waarom trekt ze deze gelijkwaardigheid niet door in eigen gelederen? Het zou meteen haar geloofwaardigheid verhogen.

Daarnaast zou de Kerk zich beter niet verzetten tegen de autonomie van de mens. En dan bedoel ik relationele autonomie. De mens is geschapen door God om zijn eigen weg te gaan, maar altijd in relatie tot de ander. Waar de Kerk zich wel tegen mag en zelfs moet verzetten, is de absolute autonomie zoals die verkondigd wordt door de heersende ideologie van het liberalisme, en waarbij ieder zijn eigen zin mag doen, zo min mogelijk afhankelijk van een ander. Dat is een uitzichtloze weg. Die je vroeg of laat tegen een muur of tegen graat geweld doet ophopen...

© G.R. Zafar